

FYLKESMANNEN I ROGALAND UTDANNINGSAVDELINGA

TILSYN MED RANDABERG KOMMUNE

TIDSPUNKT: Våren 2007 Vår ref: 07/230

**KOMMUNENS
ADRESSE:** Randaberg kommune, Postboks 40, 4096 RANDABERG

KOMMUNENR: 1127

TILSYNSGRUPPE: Kjell Ivar Dversnes og Vivild Omdal Bredal

**KONTAKTPERSON
I KOMMUNEN:** Skolefaglig ansvarlig Jenny Elisabeth Nilssen

Heimel for tilsynet:

Opplæringslova § 14-1 andre og tredje ledd, jf. delegasjonsrundskriv F-16/04 frå Utdannings- og forskingsdepartementet og delegasjonsbrev datert 02.03.05 frå Utdanningsdirektoratet.

Tema for tilsynet:

Tilsynet skal kontrollere om skoleeigar oppfyller lova sine krav til gratis grunnskoleopplæring, jf. opplæringslova § 2 - 15, og om skoleeigar har eit forsvarleg system for å ivareta lovkravet, jf. opplæringslova § 13-10 andre ledd.

Fylkesmannen avdekte følgjande under tilsynet:

- **Avvik 1: Randaberg kommune har ikkje eit system som hindrar at det blir kravd inn eigenbetaling ved arrangement i skolens regi.**
- **Avvik 2: Randaberg kommune har ikkje eit system som sikrar at dugnadsarbeid og økonomiske gåver er reelt frivillige.**

Merknad :

- **Det blei ikkje gitt merknader under tilsynet**

Kjell Ivar Dversnes
tilsynsleiar

Vivild Bredal Omdal
førstekonsulent

Innhald:

1. Innleiing
2. Dokumentgrunnlag
3. Gjennomføring
4. Avvik
5. Merknader

1. Innleiing

Rapporten er utarbeidd etter tilsyn i alle kommunar i Rogaland.

Det blei ført tilsyn med:

- Opplæringslova § 2-15

Formålet med tilsynet var å vurdere om kommunane følgjer regelen om rett til gratis offentleg grunnskuleopplæring i opplæringslova 2-15, og om skoleeigar har eit forsvarleg system for å ivareta lovkravet, jf. opplæringslova § 13-10 andre ledd.

Tilsynet inngår som ein del av tilsynsverksemda hos Fylkesmannen og er heimla i opplæringslova § 14-1, jf. rundskriv F-06-04 og delegasjonsbrev av 02.03.05 frå Utdanningsdirektoratet

Tilsynsteam og tilsynsmetode

Tilsynsteamet hos Fylkesmannen har bestått av førstekonsulent Vivild Omdal Bredal og rådgivar Kjell Ivar Dversnes.

Fylkesmannen gjennomfører tilsyn etter ulike metodar. Tilsynet blei denne gangen gjennomført ved spørjeskjema til alle kommunane, der vi bad kommunane svare på konkrete spørsmål vedrørande gratisprinsippet.

Desse spørsmåla blei stilte:

1. Korleis informerer kommunen/skolane dei føresette om retten til gratis grunnskuleopplæring?
2. Korleis finansierer kommunen/skolane andre aktivitetar/ekskursjonar som blir gjennomførte i regi av skolen? Krev nokre aktivitetar at elevane har særskilt utstyr?
3. Korleis blir eventuelle avslutningsturar eller - samlingar for 10. årssteg organiserte og finansierte?
4. Praktiserer skolane i kommunen ordningar med til dømes "klassekasse"? Korleis blir dette i tilfelle organisert, og korleis blir midlane brukte?
5. Har kommunen utarbeidd felles retningslinjer for korleis skolane skal følgje opp § 2 - 15, og er desse rutinane i tilfelle skriftleggjorde?
6. Korleis sikrar kommunen seg kjennskap til skolane sin praksis i forhold til Opplæringslova § 2 - 15?

Eventuelle funn ved tilsynet blir formulerte som avvik og/eller merknader.

- **AVVIK** blir definert som mangel på oppfyllding av krav fastsett i eller i medhald av lov eller forskrift.
- **MERKNAD** gjeld tilhøve som ikkje blir omfatta av definisjonen for avvik, men som Fylkesmannen meiner det er nødvendig å påpeike slik at kommunen kan betre forholda.

Forhold som er definerte under avvik, **skal** utbetrast innan 15. september 2007. Forhold som er definerte under merknad, bør utbetrast.

2. Dokumentgrunnlag

Følgjande dokument er lagde til grunn:

- Opplæringslova av 17. juli 1998
- Forskrift til opplæringslova
- Ot. prp. 94 (2001-2002)
- Inst. O. nr. 43(2002-03)
- Rundskriv F-14-03
- Brev frå Fylkesmannen til kommunane 15.1.07
- Oppfølgingsbrev frå Fylkesmannen til kommunane 29.3.07
- Svar frå kommunane på brev av 15.1.07 og 29.3.07

3. Gjennomføring

Tilsynet omfatta følgjande aktivitetar:

Varsel om brevtilsyn:	15.01.07
Oppfølgingsbrev:	29.03.07
Utdjupande svar frå kommunane:	våren 2007
Sakshandsaming hos fylkesmannen:	mai - juni 2007

4. Avvik

- **Avvik 1: Randaberg kommune har ikkje eit system som hindrar at det blir kravd inn eigenbetaling ved arrangement i skolens regi.**

Avvik frå: Opplæringslova § 2-15, jf. opplæringslova § 13-10

Lovkommentar:

Gratisprinsippet inneber at kommunen ikkje kan krevje betaling for undervisningsmateriell og aktivitetar som er nødvendige for å gjennomføre grunnskoleopplæringa i samsvar med lov og forskrift. Døme på slike aktivitetar er utgifter til transport, kost og losji i samband med leirskoleopphald eller andre tematurar, og eventuelle transportutgifter eller utgifter til

inngangsbilletter ved ekskursjonar og nødvendig transport i skoletida til symjehall og bibliotek.

Kommunen kan heller ikkje krevje at elevane eller deira føresette skal dekkje utgifter til aktivitetar som går føre seg utanom ordinær skoletid, når desse aktivitetane er ledd i at skolen gjennomfører oppgåvene i samsvar med lov og forskrift.

Avviket er basert på følgjande observasjon:

- Skidagen til Tjørhom blir å rekne som ein tur i skolens regi i følge informasjon frå kommunen. Dei opplyser at skolen er arrangør og lærarar er med som ansvarlege på turen. Foreldre får tre dagars svarfrist på å avgjøre om eleven skal vere med på skituren i uka etter, og det blir fastsett nøyaktig beløp for kva den enkelte aktivitet kostar.
- Det blir kravd inn ein eigenbetaling på vinterleirskole

- **Avvik 2: Randaberg kommune har ikkje eit system som sikrar at dugnadsarbeid og økonomiske gåver er reelt frivillige.**

Avvik frå: Opplæringslova § 2-15, jf. opplæringslova § 13-10

Lovkommentar:

Skolane kan ta imot ulike former for gåver (pengegåver, midlar frå dugnadsinnsats og klassekasse, utstyr osv) enten dette er frå næringsliv, foreldre, venneforeningar eller andre. For at gåver og andre bidrag ikkje skal komme i konflikt med retten til gratis grunnskoleopplæring, gjeld følgjande:

- Gåver og andre bidrag må vere reelt frivillige. Verken elevar eller foreldre må føle seg pressa til å bidra økonomisk
- Det kan ikkje stillast krav om motytingar, t.d. i form av reklame
- Gåver og andre bidrag må brukast slik at dei kjem heile gruppa/klassen eller fleire til gode. Alle elevar i gruppa/klassen må få delta i dei same aktivitetane uavhengig av om foreldre deira har fått gåver/andre bidrag til skolen eller ikkje
- Ved eventuelle foreldrebidrag til klasse kasser eller liknande må han/dei som blir peika ut/valt til å ta i mot bidraga, sørgje for anonymitet så langt det er praktisk mogleg, slik at den enkelte foreldres bidrag ikkje blir kjent av dei andre foreldra/elevane

Avviket er basert på følgjande observasjon:

Foreldra ved ein skole har fått brev med svarfrist på tre dagar med førespurnad om tilskott til ein skidag.

5. Merknader

- Det blei ikkje gitt merknader under tilsynet